

Ook talen verdienen een eigen ‘stem’

Het talenonderwijs is dringend aan versterking toe. Het Vlaams Talenplatform biedt een plan van aanpak aan.

Lieven Buysse (campusdecaan Letteren KU Leuven Campus Brussel), Lars Bernaerts (docent Nederlandse literatuur UGent), Luc Herman (vice-decaan Letteren & Wijsbegeerte UAntwerpen), Liesbet Heyvaert (vice-decaan onderwijs Letteren KU Leuven), Rik Vosters (docent taalkunde VUB)

Maandag 31 augustus 2020 om 3.25 uur

Internationale tests geven aan dat de talenkennis van onze jongeren daalt, terwijl het tekort aan gekwalificeerde taalleerkrachten alleen maar groeit. De situatie is urgent, maar een fors pakket aan maatregelen, op alle niveaus, kan wel degelijk een verschil maken. Precies dat wil het Vlaams Talenplatform bereiken met een ambitieus Talenplan.

Een stevig fundament voor taalvaardigheid vereist een sterk basisonderwijs. De Nederlandse Taalunie werkte al een hele reeks aanbevelingen uit om begrijpend lezen te versterken en de leesmotivatie van kinderen te bevorderen, maar die maatregelen moeten nu snel en grondig in de praktijk worden gebracht. In het basisonderwijs zetten leerlingen ook hun eerste stappen richting meertaligheid. Leerkrachten lager onderwijs zijn van bijzonder veel markten thuis, maar niet elke leerkracht is even goed gewapend om Frans te geven. Waarom leiden we dan geen vakexperten Frans op, die via nascholingstrajecten of in hun educatieve bachelor extra kunnen inzetten op die taal? Zulke trajecten staan vanzelfsprekend ook open voor wie nu al lesgeeft.

In het secundair onderwijs moeten talen de plaats krijgen die ze verdienen in een samenleving, die met een open blik naar de wereld kijkt en een performante economie in een geglobaliseerde wereld nastreeft.

Geef leerlingen de kans om de nieuwe ambitieuze eindtermen te behalen door een gegarandeerd aantal contacturen vreemde talen en Nederlands te volgen. En waarom zouden we daarbij ook de uurroosters niet onder de loep nemen en taaluren zo veel als mogelijk clusteren?

Daarnaast moeten sterke leerlingen, die hun talent voor talen volop willen ontplooiën, een volwaardige studierichting talen kunnen kiezen. Een exclusieve richting ‘moderne talen’ en een richting die pakweg STEM combineert met extra uren moderne talen, kunnen het opleidingsaanbod in het aso nog aantrekkelijker maken.

Positieve keuze

In het tso kunnen we de nieuwe richting taal en communicatiewetenschappen al aanbieden vanaf de tweede graad, in plaats van er pas vanaf de derde graad mee te

starten. Zo zorgen we er met coherente en aantrekkelijke trajecten voor dat een keuze voor een studierichting talen een positieve én ambitieuze keuze is.

Laten we vooral ook de gereedschapskist van de leerkrachten opwaarderen en verruimen. Ten eerste moeten handboeken aan strenge kwaliteitseisen voldoen en de eindtermen adequaat vertalen in bruikbaar en uitdagend lesmateriaal. Laat leerkrachten en onderzoekers wegen op dat ontwikkelingsproces. Vervolgens kunnen we de leerkrachten een houvast geven in hoe ze de voortgang van hun leerlingen toetsen, door bijvoorbeeld databanken te ontwikkelen met gevalideerde toetsen, om zelf op klasniveau progressiepeilingen te organiseren.

Tot slot moeten we komen tot een onderwijsklimaat waarin structurele, vakinhoudelijke nascholing voor leerkrachten een evidentie is.

Een aantrekkelijker en ambitieuzer taalonderwijs op secundair niveau zal zonder twijfel meer jongeren overtuigen om voor een toekomst als taalleerkracht te kiezen. Toch zal dat op korte termijn het tekort aan taalleerkrachten niet kunnen opvangen. Hogescholen en universiteiten moeten flexibele trajecten kunnen aanbieden om gemotiveerde kandidaten de overstap naar het onderwijs te laten maken op een haalbare en kwaliteitsvolle manier.

Daarnaast is ook een grootschalige campagne nodig om jongeren warm te maken voor talen en taalopleidingen, en om de hele samenleving het belang van talen te doen inzien door in te zetten op de vele troeven waarmee taalspecialisten de maatschappij verrijken.

Een campagne zoals die eerder voor STEM werd gevoerd en die vertrekt van de leefwereld van jongeren, doet hen plezier krijgen in taal, en plaatst het maatschappelijk belang van meertaligheid, literatuur en inzicht in taalstructuren in de schijnwerper.

Glans geven

Als de Vlaamse overheid, universiteiten en hogescholen, onderwijskoepels, culturele instellingen en werkgeversorganisaties de handen in elkaar slaan, kan zo'n campagne het imago van talen en van het lerarenberoep de glans geven die het verdient.

Alles bij elkaar bevat het Talenplan van het [Vlaams Talenplatform](#) dertien urgente maatregelen om het talenonderwijs te versterken. De diagnose is genoegzaam bekend, en er zijn nu ook heldere pistes voor remedies, in lijn met de hoge ambities voor taal in het Vlaamse regeerakkoord. Het is nu de hoogste tijd om te handelen en de talen écht een stem te geven.

Verschenen op maandag 31 augustus 2020